

به نام خدا

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی گیلان

دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی رشت

طرح درس : روش شناسی و نقد پژوهش های کمی و کیفی در پرستاری مقطع PhD

تعداد واحد : ۳/۵ واحد (۳ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی) ؛ روزکلاس : سه شنبه ۸-۱۰ و ۱۰-۱۲

مدرسين : آقای دکتر تبری ، خانم دکتر طاهری ، خانم دکتر جعفر آقایی ، خانم دکتر جوادی ، خانم دکتر قنبری (مسول درس)

شرح درس
با توجه به کاربرد روش های تحقیق کیفی و کمی در علوم مرتبط با سلامت ، آشناسازی دانشجویان به ویژه در مقطع دکترای تخصصی با روش شناسی تحقیقات کمی و کیفی و نحوه نقد آنها ، در این درس سعی می شود ضمن معرفی فلسفه تحقیقات کیفی و کمی ، روش های متداول انجام آنها نیز معرفی گردیده و به دلیل اهمیت و رایج بودن کاربرد روش های تحقیق کمی در پرستاری ، تفاوت ها و شباهت های این دو نوع تحقیق هم از لحاظ فلسفی و هم روش شناسی توضیح داده شوند. علاوه بر آن روش های جمع آوری داده ها ، تجزیه و تحلیل و تدوین گزارش طرح تحقیقاتی کمی و کیفی مورد بررسی قرار خواهد گرفت. در این درس ضمن آنکه دانش پایه و تحقیق در پارادایم کیفی به عنوان مکمل پارادایم کمی بحث می گردد ، در نظر است چالش های مطرح در روش شناختی مطالعات کمی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند.
هدف کلی
شناخت اصول نظری و عملی پژوهش های کمی و کیفی و روش های پژوهش متداول در آنها
وظایف دانشجوی
<ul style="list-style-type: none">
• آنجایی که از شیوه های یادگیری فراگیر محور در آموزش این درس استفاده می شود ، از این رو حضور فعال و شرکت در بحث های گروهی و ارائه پروژه ها گام به گام و به موقع در طول ترم از اهمیت خاصی برخوردار است.
• به هنگام تدریس مباحث مربوط به انواع روش های تحقیق کیفی و کمی ، دانشجوی موظف است با نظارت اساتید ، در هر جلسه یک مقاله یا رساله ای که از روش پژوهش کیفی و کمی خاص استفاده کرده اند را مورد بررسی قرار داده و با توجه به یافته های خود ، دلایل انتخاب روش در مقاله را مورد بررسی قرار داده و به صورت شفاهی ارائه دهد.
• دانشجوی موظف است در هر جلسه نقد ، با انتخاب ۲ مقاله مناسب و چک لیست مناسب جهت نقد آن به ارزیابی نقادانه مقاله به طور شفاهی (با استفاده از وسایل سمعی بصری) و کتبی بپردازد
• هر دانشجوی موظف است یک طرح پیشنهادی ابتدایی را بسته به موضوع و روش مورد علاقه خود تهیه نموده و به صورت کتبی تا یک هفته پیش از جلسه پایانی ترم به اساتید تحویل دهد.

References:

1. Streubert HJ, Carpenter DR. **Qualitative Research in Nursing: Advancing the Humanistic Imperative.** Lippincott Williams & Wilkins, 2011; 470 pages.
2. Polit DF, Beck CT. **Essentials of Nursing Research: Appraising Evidence for Nursing Practice.** Eighth edition, North American, 2013; 512 pages.
3. **Nursing Research: Generating and Assessing Evidence for Nursing Practice, 9th Edition.** Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins, 2011.
4. Hancock B., Ockleford E. and Windridge K. **An Introduction to Qualitative Research.** The NIHR RDS EM / YH, 2009.
5. Neergaard MA, Olesen F, Andersen RS, Sondergaard J. **Qualitative description – the poor cousin of health research?** BMC Medical Research Methodology 2009, 9:52.
6. Murphy E, Dingwall R. **Qualitative Methods and Health Policy Research.** New York, Aldine de Gruyter 2003.
7. Pope C, Mays N (Eds). 3rd edition. **Qualitative Research in Health Care.** London, BMJ Publishing Group 2006. 168 pages.
8. Denzin, N.K. and Lincoln, Y.S. (eds.). **The Sage Handbook of Qualitative Research, Third Edition,** Sage, Thousand Oaks, 2005.
9. Page K. **Effective Interviewing: A Handbook of Skills and Techniques.** 2nd edition. Robert Edenborough. 2002.

۱۰. کوربین ج و اشتراوس آ. اصول تحقیق کیفی : شیوه ها و رویه ها توسعه گراند تئوری کوربین و اشتراوس. ترجمه دهقان نیری، فخر موحدی ، اسماعیلی ، صادقی و طیبی ، تهران: انتشارات اندیشه رفیع ، ۱۳۹۲.
۱۱. اشتراوس آ و کوربین ج . اصول روش تحقیق کیفی ، نظریه مبنائی ، رویه ها و شیوه ها . ترجمه محمدی ، بیوک . تهران : پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی ، ۱۳۸۷.
۱۲. ادیب حاج باقری محسن ، پرویزی سرور ، صلصالی مهوش . روش های تحقیق کیفی . تهران : انتشارات بشری ، ۱۳۸۶.
۱۳. هالووی ۱ ، ویلرا. روشهای تحقیق کیفی در پرستاری . ترجمه عابدی حیدر علی و همکاران . تهران : انتشارات بشری . ۱۳۸۵.

نحوه ارزشیابی دانشجوی

نمره	موضوع ارزشیابی
۱۰ درصد	حضور فعال در کلاس و بحث گروهی
20 درصد	انجام تکالیف و تمرینات درسی هر جلسه و ارایه شفاهی و کتبی آن
70 درصد	ارائه یک طرح پیشنهادی ابتدایی تحقیق کیفی
۱۰۰ درصد	جمع نمرات

تقویم درسی		
ردیف	موضوع درس	ساعت مدرسین
۱	فلسفه و دیدگاه پژوهش کمی و تبیین روشهای کمی	خانم دکتر قنبری ، آقای دکتر تبری
۲	انواع پژوهشهای کمی و ویژگیهای آن و مناسبت آن با مشکلات موجود در حرفه پرستاری (همبستگی ؛ مورد شاهد ؛ کهورت ، مقطعی ، تجربی)	"
۳	انواع پژوهشهای کمی و ویژگیهای آن و مناسبت آن با مشکلات موجود در حرفه پرستاری (کارازمایی ؛ field trial ؛ فرا تحلیلی)	"
۴	جامعه پژوهش ، نمونه و محیط پژوهش ، روش های نمونه گیری ،	"
۵	روایی و پایایی ابزار	"
۶	تجزیه و تحلیل و جمع بندی داده های کمی ، کاربرد نتایج پژوهش در عمل ، و عملکرد مبتنی بر شواهد	"
۷	اهمیت ، فلسفه ، و دیدگاه پژوهش کیفی ، تعاریف ، اجزا تحقیقات کیفی	خانم دکتر جوادی
۸	روش های مختلف جمع آوری داده ها و نمونه گیری در تحقیقات کیفی	خانم دکتر طاهری
۹	پدیده شناسی (phenomenology)	خانم دکتر جوادی – آقای

دکتر تبری		
خانم دکتر جعفر اقبایی ، خانم دکتر طاهری	قوم‌نگاری (Ethnography) و تحقیق تاریخی	۱۱
خانم دکتر جعفر اقبایی ، خانم دکتر جوادی	نظریه پایه (Grounded theory)	۱۲
خانم دکتر طاهری ، خانم دکتر قنبری	تحقیق عملی (action research)	۱۳
اقای دکتر تبری	تحلیل محتوا (content analysis)	۱۴
خانم دکتر طاهری	روش‌های مختلف جمع‌آوری داده‌ها و نمونه‌گیری ، اعتبار و پایایی و روند جمع‌بندی و تحلیل داده‌ها در تحقیقات کیفی	15
خانم دکتر طاهری	روش‌های مختلف جمع‌آوری داده‌ها و نمونه‌گیری ، اعتبار و پایایی و روند جمع‌بندی و تحلیل داده‌ها در تحقیقات کیفی ملاحظات اخلاقی و نحوه تأمین استحکام داده‌ها در پژوهش‌های کیفی	۱۶
گروه	نقد پژوهش‌های کمی (موضوع مفاهیم و گام‌های پژوهش ، مقایسه و تحلیل و ارزشیابی)	17
گروه	نقد پژوهش‌های کمی (موضوع مفاهیم و گام‌های پژوهش ، مقایسه و تحلیل و ارزشیابی)	18
گروه	نقد پژوهش‌های کیفی (توصیف واضح ، تناسب و دقت روش‌شناسی ، دقت تحلیلی ، پیوند نظری ، ارتباط داشتن) (پدیده‌شناسی ، گراند‌تئوری)	19
گروه	نقد پژوهش‌های کیفی (توصیف واضح ، تناسب و دقت روش‌شناسی ، دقت تحلیلی ، پیوند نظری ، ارتباط داشتن) (تحقیق عملی ، تحلیل محتوا)	20